

Conferința “DREPT și LITERE” – Ediția a III-a 20 NOIEMBRIE 2020

<https://uaic.webex.com/meet/DreptsiLitere>

9.45 - 10.05 - *Deschiderea Conferinței*

- ❖ **Conf. dr. Ioana Maria Costea, decan Facultatea de Drept, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” Iași** - *Cuvânt de deschidere*
- ❖ **Lector dr. Nicoleta Rodica Dominte, Facultatea de Drept, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” Iași** – *O introducere despre conferință*

Sesiunea I - ora 10.05 - 12.35

Moderatori: Lector dr. Nicoleta Rodica Dominte, Lector dr. Codrin Macovei

- ❖ **10.05- 10.20 – Prof. dr. Raluca Bercea – Universitatea de Vest din Timișoara** - „Un poem”
- ❖ **10.20 – 10.35 - Prof. dr. Valerius M. Ciucă – Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” Iași** – „Simbolistica moral-juridică în *Botanica poporană română*, capodopera polihistorului Simion Florea Marian *Excerptae* (vol. II)”
- ❖ **10.35 – 10.50 - Lector dr. Andra Roxana Trandafir – Universitatea din București** - „Pasivitatea victimelor infracțiunilor de viol ca factor al cifrei negre a criminalității: exemple din câteva romane din perioada 1960 – 2019”
- ❖ **10.50 – 11.05 – Conf. dr. Oana Maria Mărculescu-Michinici – Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” Iași** - „Aprilie-moarte, aprilie-moarte, fără mai”
- ❖ **11.05 – 11.20 – Lector dr. Flaminia Stârc-Meclejan – Universitatea de Vest din Timișoara** - „Justiția și Iubirea în *Zilele de școală ale lui Isus. Tableau cosmopolitic*”
- ❖ **11.20 – 11.35 – Conf. dr. Dan Constantin Măță - Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” Iași** - „Pe drumul înspre Atena stătea Procust... Sau despre cât de original poate fi stilul administrativ”
- ❖ **11.35- 11.50– drd. Oana Munteanu – Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” Iași** - „Pledoaria sau greutatea cuvintelor în balanța echității”
- ❖ **11.50- 12.05 - Lector dr. Ancuța Elena Franț - Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” Iași** - „Investigarea criminalistică a unui conflict literar latent: Agatha Christie vs. Arthur Conan Doyle”
- ❖ **12.05 – 12.20– drd. Crina Stanciu - Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” Iași** „*Madama Butterfly* se confesează judecătorului: între iertare și dreptate nu regăsim, oare, doar ambiguitate?”
- ❖ **12.20 – 12.35 – Asist. dr. Codrin Codrea – Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” Iași** – „Paradoxul juridic în Don Quijote de la Mancha a lui Miguel de Cervantes”

Sesiunea a II-a - ora 15 - 18.00

Moderatori: Conf. dr. Simona Catrinel Avarvarei, Asist. dr. Codrin Codrea

- ❖ **15.00- 15.15 – Lector dr. Alexandra Mercescu - Universitatea de Vest din Timișoara - „Explicații, complicații: „Comparația drepturilor” de Jorge Luis Borges”**
 - ❖ **15.15 – 15.30 – Conf.dr. Iulia Milică – Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” Iași - „Lege și dragoste în sonetele lui William Shakespeare”**
 - ❖ **15.30 – 15.45 – Lector dr. Violeta Stratan – Universitatea de Vest din Timișoara - „Ministerul durerii”**
 - ❖ **15.45 – 16.00 – Conf.dr. Simona Catrinel Avarvarei, Lector dr. Nicoleta Rodica Dominte – Universitatea „Ion Ionescu de la Brad” Iași, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” Iași - „Metamorfoze literare și rănilor sângerânde ale lumii”**
 - ❖ **16.00 – 16.15 – Conf.dr. Andreea Elena Matic – Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați - „Aspecte juridice și psihologice în romanul polițist nord european”**
 - ❖ **16.15 – 16.30- Corina Oana Mazilu, Conf.dr. Oana Maria Mărculescu-Michinici - Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” - „Pseudo-Κυνηγετικός”**
 - ❖ **16.30 – 16.45 – auditor în justiție Daniela Stanciuc –Institutul Național al Magistraturii- „Procesul Soldaților de zinc: scurtă radiografie judiciară”**
 - ❖ **16.45 – 17.00 – Asist.dr. Vlad Vieriu- Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” Iași - „Frumusețea dreptului natural în lumina Ecclesiastului. File de sapiență ancestrală”**
 - ❖ **17.00 – 17.15 – jurist Andreea Iuliana Prisacariu – „Amprenta grea a prejudecăților,,**
 - ❖ **17.15 – 17.30 – drd. Alexandru Toma - Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” Iași - „Aspecte terminologice și de traducere în cultura juridică comparatistă: *droit d’auteur* versus *copyright*”**
 - ❖ **17.30-17.45 - CS II dr. Tudor Avrigeanu - Institutul de Cercetări Juridice „Andrei Rădulescu” al Academiei Române din București, Conf.dr. Marius Bălan - Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” Iași - „E important pentru stat ca un supus rău să fie rapid eliminat”. Statul modern, deriva totalitară și obiecția de conștiință în *Fidelio***
 - ❖ **17.45 – 18.00 – Lector dr.Codrin Macovei - Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” Iași - „Patologiile lecturilor proceselor lui Galileo Galilei”**
-
- ❖ **Modul de desfășurare al Conferinței:** on-line, prin platforma *webex* (recomandăm descărcarea aplicației *webex*)
 - ❖ **Detalii conectare:** <https://uaic.webex.com/meet/DreptsiLitere> sau cod acces: 1249813835

10.05 – 10.20 – Prof. dr. Raluca Bercea – Universitatea de Vest din Timișoara – „Un poem”

Lectura de azi a *Odiseei* poate însemna ceva mai mult decât faptul că ne putem identifica cu o poveste încă valabilă: putem contribui chiar noi, cu lecturile și viețile noastre, la sensul general al poveștii, care se construiește cu fiecare interpretare individual, ceea ce ne-ar permite, într-un fel, să ne depășim condiția. Cum le sugerează studenților săi, la un moment dat, profesorul din cartea lui Daniel Mendelsohn, “sunt anumite elemente ale poemului asupra cărora ar trebui aruncată lumina, anumite feluri de a citi poemul care aparțin unor oameni din trecut și care ne-au fost transmise de-a lungul secolelor, chiar milenii [...]. Și cred că, deși e grozav să observi particularitățile interesante ale unui text, treaba voastră de cititori este să le găsiți un sens, să înțelegeți cum contribuie la sensul general.” Dincolo de transmiterea în timp, prin literatură, a unor valori umane universale, acesta ne facilitează participarea la o poveste care, altfel, ne depășește pe fiecare dintre noi - în același sens, alegerea și aranjarea cărților din propria bibliotecă este, într-un fel, o retrospectivă a propriei vieți.

10.20- 10.35 – Prof. dr. Valerius M. Ciucă – Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” Iași – „Simbolistica moral-juridică în *Botanica poporană română, capodopera polihistorului Simion Florea Marian Excerptae (vol.II)*”

Motto: In hoc sumo sapientes, quod naturam optimam tanquam deum sequimur eique paremus¹

Simbolistica plantelor constituie o temă ancestrală între preocupările învățaților care-au cercetat tainele biologiei, ale botanicii în mod particular, dar și-n cadrul mai restrâns al asocierii virtuților plantelor cu conduitele omenești, al asimilării caracterului benefic sau, dimpotrivă, malefic al plantelor, cu natura morală sau, din contră, imorală, delictual-infracțională sau necontractualistă a oamenilor. Deși, în literatura română și în cercetările etnografice ori etnologice românești au fost înregistrate unele progrese în sensul de mai sus, doar Simeon Florea Marian reușește, pentru prima dată, să creeze o enciclopedie care poate aspira la postura de capodoperă a acestui prodigios autor român de marcă romantic-iluministă, la răscrucea dintre secolele XVII-XIX.

10.35 – 10.50 – Lector dr. Andra Roxana Trandafir – Universitatea din București - „Pasivitatea victimelor infracțiunilor de viol ca factor al cifrei negre a criminalității: exemple din câteva romane din perioada 1960 – 2019”

Dintre infracțiunile comise împotriva persoanei, probabil cea care suscită cea mai mare indignare și oprobriu public este cea de viol. Atingerea adusă libertății și integrității sexuale este atât de mare încât științele sociale îi acordă un loc special.

Dintre formele consacrate de criminalitate studiate în cadrul disciplinei *Criminologie*, probabil cea mai interesantă este cifra neagră a criminalității. Îndelung studiată, niciodată cunoscută, cifra neagră are, în esență trei factori. Alături de abilitatea făptuitorului și de ineficiența organelor de cercetare penală, pasivitatea victimelor (cauzată de teamă, rușine, neîncredere în autorități, necunoașterea legii etc.) generează cifră neagră prin imposibilitatea organelor judiciare de a lua cunoștință ori, uneori, chiar de a cerceta fapte de o gravitate în general redusă ori care sunt comise între persoane apropiate. Prin excepție însă de la aceste categorii de fapte, pasivitatea victimelor se întâlnește deseori în cazul violului.

¹ Marcus Tullius Cicero, *De senectute*, 5 (“Înțelepciunea noastră stă în faptul că urmăm natura, călăuză cea mai bună, ca pe o divinitate și ne supunem ei”), apud Theofil Simenschy, *Dicționarul înțelepciunii. Cugetări antice și moderne*, Ediția a II-a, augmentată și corijată, Ediție întregită după manuscris și prefață de I. Oprișan, Editura Saeculum Vizual, București, 2017, p. 493.

Readusă mult în lumină în ultimii ani în contextul mișcării #MeToo, infracțiunea de viol formează și obiectul de discuție al unor romane cunoscute. Prezentarea va analiza aspectele legate de pasivitatea victimelor infracțiunilor de viol, pornind de la romanele „...Să ucizi o pasăre cântătoare” de Harper Lee, „Dezonoare” de J.M. Coetzee, „Vânătorii de zmeie” de Khaled Hosseini, „Scandalul” de Fredrik Backman și „Copiii de pe Volga” de Guzel Iahina.

10.50 – 11.05 – Conf. dr. Oana Maria Mărculescu-Michinici – Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” Iași - „Aprilie-moarte, aprilie-moarte, fără mai”

APRILIE SPULBERAT (Ismail Kadare) nu este *Cronică în piatră*, nu este nici *Cronica unei morți anunțate*. Este cronica din patria-de-piatră a morților anunțate de răzbunarea sângelui, locul „în care oamenii întâlniți pe drum, asemenea copacilor însemnați pentru a fi doborâți, poartă cu ei semnul morții”. O lume pe jumătate reală, pe jumătate fantastică, unde cei vii nu sunt decât niște călători, niste morți sosiți în permisie pe pământ, iar mecanismul care îi pune în mișcare se află în afara lor, ba chiar, uneori, în afara timpului.

Călător este Ghiorgu Berisha, care înainte de a trage, pentru a respecta legile nescrise ale pământului, îi vorbește celui de pe drum, trase, apoi porni spre cel răpus..., porni spre sine însuși. (Îl întoarse cu fața în sus și îi sprijini pușca de frunte, așa cum cerea obiceiul?). Și începu să meargă, cu semnul negru cusut pe mâneca dreaptă, cu pași măsurați, timp de trezeci de zile, drumet într-un aprilie neterminat. Avea de plătit birul pe sânge, drumetind după regulile *kanun*-ului, intrat în cercul *gjakmarrjei*, jucând în hora lugubră a morții, auzindu-și pașii alergând către pietrele *muranei*. Sfârși în mijlocul drumului, la răscruce de lumi, odată cu sfârșitul lunii de miere a scriitorului Besian Vrops și a (umbrei) tinerei sale soții, ai cărei ochi i-au pecetluit soarta.

O nuvelă de o frumusețe ucigătoare. Nu miroase a sânge. [Străvechiul cod cutumiar albanez (*kanun*-ul) și practicile legate de răzbunarea sângelui (*gjakmarrja*) – ciuntite pe calea reinterpreterării – continuă să ghideze vieți. În zilele noastre.]

11.05 – 11.20 – Lector dr. Flaminia Stârc-Meclejan – Universitatea de Vest din Timișoara - „Justiția și Iubirea în Zilele de școală ale lui Isus. Tableau cosmopolitic”

Aruncați de apele oceanului într-o lume străină, fără identitate, fără trecut, Simón, David, Inés și câinele Bolivar ajung în Estrella, orașelul cu nume de stea. Familia (ne)convențională a fost obligată să fugă din Novilla unde autoritățile voiau să-l plaseze pe micul David într-o școală specială. David e un copil extraordinar și, ca să nu fie găsit, e înscris la *Academia de la Danza* din Estrella. Aceasta nu este o școală obișnuită – de-acum un mic prinț în balerini aurii, David învață aici împreună cu soții Arroyo să danseze numere și să le cheme în jos din înalt de unde locuiesc printre stele. Dar, la parterul Academiei, într-un moment întunecat, paznicul muzeului Dmitri o ucide pe profesoara de balet a lui David, de o frumusețe olimpiacă, răsturnând, în numele iubirii, întreaga ordine estrelliană. Or, nu în fața instanței ce condamnă și iartă (când vinovatul merită) își poate găsi liniștea conștiința care se căiește, e nevoie de o locație superioară, excentrică *Academia* care leagă pământul cu cerul înstelat? Aici, bântuit și el de vini aduse de fugarul Dmitri și de fiul David, Simón e pregătit să fie introdus în misterele dansului de señor Arroyo. El își pune balerinii argintii de măsura unui copil, ridică brațele, se răsuțește și se lasă în voia baletului celest. Deasupra orizontului începe să răsară prima stea, înghețând în timp grațiosul gest de participare la armonia necesară a lumii, într-un fragil *tableau vivant* - *supra* morală conștiință eliberată de convențiile tip *Teatro Solar* (după care cei ca Dmitri sunt judecați) - o reprezentare cosmo-politică ?

11.20 – 11.35 – Conf. dr. Dan Constantin Măță - Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” Iași - „Pe drumul înspre Atena stătea Procust... Sau despre cât de original poate fi stilul administrativ”

Stilul administrativ este o derivație a stilului oficial, caracterizat prin rigurozitate, obiectivitate, claritate și formule impersonale. Prin particularitățile sale lexicale, morfologice și sintactice acest stil este considerat un vector al modernizării instituționale de la nivelul oricărei societăți. Dincolo de aceste valențe pozitive, stilul administrativ este adesea viciat de efectele devastatoare ale funcționarismului și birocratismului. Excesul de formalism, rigiditatea și predispoziția pentru clișee se constituie în principalele critici aduse stilului administrativ. Caracterul original al acestui stil pleacă însă tocmai din această aparentă lipsă de originalitate. Juristul administrativist folosește toate aceste particularități stilistice ca arme împotriva abuzului și arbitrariului, așa cum odinioară Tezeu a folosit împotriva lui Procust chiar standardele de măsură ale acestuia. Respectarea unor reguli și principii comune dau coerență activității administrației publice și consolidează în mod armonios stilul administrativ. Pe aceste coordonate, vor fi analizate principalele fundamente ale stilului administrativ: satisfacerea interesului general, răspunderea administrației pentru prejudiciile cauzate prin acte administrative și respectul ierarhiei.

11.35 – 11.50 – drd. Oana Munteanu – Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” Iași - „Pledoaria sau greutatea cuvintelor în balanța echității”

Stilul judiciar a cunoscut fără doar și poate o lungă evoluție, arta pledoariei fiind recunoscută încă din antichitate prin consacrarea discursului lui *Demostene împotriva lui Midias* sau a lui *Cicero pentru poetul A. Licinius Archias* ca etalon al discursului judiciar modern actual.

Articolul de față are menirea ca, printr-o analiză istorico-juridico-literară, să descopere dacă și în ce măsură avocatul pledant reprezintă întruchiparea unui cărturar, unui fin cunoscător al științei juridice sau dacă alături de această calitate trebuie să fie înarmat și cu bogate cunoștințe de cultură generală, retorică, sociologie și de ce nu chiar și de actorie. De asemenea, se dorește prin raportare la contextul socio-normativ actual și la tipurile de cazuri: civile, penale sau cele cu jurați, identificarea celei mai bune metode pe care un avocat ar trebuie să o aplice discursului său: caracterul *concis* sau *exhaustiv*.

Incursiunea are ca punct de plecare stabilirea poziției pe care pledoaria o ocupă în rândul discursurilor juridice și dacă doctrina îi consacrată o categorie distinctă ori dimpotrivă îi găsește un loc într-o categorie subiacentă, respectiv aceea a discursurilor auxiliare.

Mai departe, ne vom concentra analiza asupra structurii pledoariei prin compararea structurii clasice pe care o pledoarie trebuie să o conțină cu cea proprie analizei unui text narativ, prin evidențierea punctelor comune și a elementelor de inspirație a primei categorii din cea de-a doua. Cu ajutorul câtorva pledoarii a căror semnificație și inspirație dăinuie până în zilele noastre vom identifica și extrage elementele de stilistică folosite de marii avocați în discursul lor final. Concluziile sunt rezervate constatării posibilelor tehnici de adaptabilitate a pledoariei precum și a consacrării rolului acesteia cu privire la soluția finală.

11.50- 12.05 – Lector dr. Ancuța Elena Franț - Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” Iași - „Investigarea criminalistică a unui conflict literar latent: Agatha Christie vs. Arthur Conan Doyle”

Studiul pe care dorim să îl prezentăm a pornit de la observarea faptului că romanele aparținând genului polițist s-au bucurat întotdeauna de un mare succes la public. În încercarea de a înțelege motivele acestui succes, vom analiza doi dintre scriitorii care au avut o influență majoră în conturarea caracteristicilor romanului polițist, și anume Agatha Christie și Arthur Conan Doyle. Cei doi au, printre altele, meritul de a fi creat adevărate modele ale detectivului ideal, prin personajele lor Hercule Poirot, respectiv Sherlock Holmes. Scriitorii menționați au, fiecare în

parte, admiratori, respectiv critici. Demersul nostru urmărește analiza obiectivă a stilului literar al celor doi autori, în special din perspectiva preciziei științifice a investigațiilor criminalistice realizate de protagoniștii Poirot și Holmes. În urma acestei analize, dorim să evidențiem un punct de vedere argumentat cu privire la punctele forte, respectiv eventualele puncte slabe, care ar putea fi găsite în scrierile polițiste ale celor doi autori analizați.

12.05 – 12.20 – drd. Crina Stanciu – Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” Iași - „Madama Butterfly se confesează judecătorului: între iertare și dreptate nu regăsim, oare, doar ambiguitate?”

Adeesea insul se întreabă dacă la momentul în care iartă are să facă ceea ce trebuie atât pentru acela din fața sa, cât și față de sine. Nu de puține ori se regăsește în postura de a fi împăcat doar una dintre cele două fațete ale unui „simplu” verb, „a ierta”. „A ierta” reprezintă o greutate aflată de o parte a unei balanțe, de cealaltă parte regăsindu-se lexemele „adevăr” și „minciună”. Așezate în acest fel, se creează un echilibru deoarece prin clemență se ajunge la acceptarea adevărului, iar, alteori, și la prezentarea lui ulterioară sub forma unei minciuni care să atenueze efectele unei realități, poate, nedorite. Poate că iertarea nu este decât o pedeapsă pentru acela iertat, dar și o răzbunarea pentru acela care iartă. Precum un judecător, cu toții iertăm într-un fel aparte pe cei din jur și pe noi înșine. Totuși, prin iertare se face și dreptate? Poate că aceasta este apanajul divinității, iar dreptatea este, de fapt, una dintre formele iertării, dar umanizate, relativizate. În fond, insul caută prin iertare fericirea, dar oare pe a sa, pe a celor din jur sau ambele variante?

12.20 – 12.35 – Asist.dr. Codrin Codrea – Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” Iași – „Paradoxul juridic în Don Quijote de la Mancha a lui Miguel de Cervantes”

Dacă orice mare operă literară europeană iluminează sfera juridică marcând inervațiile pe care dreptul, fiind chemat să le gestioneze, trebuie, în prealabil, să le înțeleagă în elementul lor friabil, despre Don Quijote de la Mancha a lui Miguel de Cervantes se poate afirma că are un efect soteriologic asupra domeniului juridic. Nu numai în singularitatea condeiului, cât în articulațiile logice, aș spune la un subnivel sintactic, Cervantes surprinde în opera sa misiunea solomonică a judecătorului pus în fața legii și a logicii implacabile care deschid câmpul morții ca posibilă soluție, incongruente cu viața printr-un uimitor paradox. Obiect al prezentului studiu, sub diferite formulări, nume și primind o sumă de rezolvări încă din perioada Antichității, trecând prin cea medievală și până la logicienii taumaturgi ai modernității, acestui paradox Cervantes îi conferă nota salvatoare superioară celei logice, sinteza profundă din sfera dreptului, a legii și a echității, adică a logicii juridice, centrate pe viață.

15.00- 15.15 – Lector dr.Alexandra Mercescu - Universitatea de Vest din Timișoara - „Explicații, complicații: „Comparația drepturilor” de Jorge Luis Borges”

Dreptul comparat a suscitat în ultimele decenii discuții dintre cele mai interesante în plan epistemologic. Comparatiștii s-au întrebat, spre exemplu, dacă obiectivitatea în drept există și care este capacitatea comparatistului de a acționa în spațiul intercultural pe care îl făurește demersul său teoretic. Într-una din povestirile sale, „Comparația drepturilor”, Jorge Luis Borges (altul, desigur, decât *Jorge Luis Borges*) oferă, prin literatură, câteva răspunsuri demne de luat în seamă de către teoreticienii comparației drepturilor. Această contribuție își propune să prezinte câteva dintre acestea.

15.30 – 15.45 - Conf.dr. Iulia Milică – Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” Iași - „Lege si dragoste în sonetele lui William Shakespeare”

Mulți critici au sesizat, de-a lungul timpului, numeroasele referințe la lege în piesele lui Shakespeare. Fie că este vorba despre moștenire, căsătorie sau proprietate, Shakespeare pare să

fi folosit scena teatrului pentru a reprezenta și discuta importanța legii în societate. Sonetele, pe de altă parte, sunt scrieri intime, de dragoste, și nu dezbateri publice ale unor aspecte sociale importante, cum este cazul pieselor de teatru. Cu toate acestea, chiar și în sonete, legea și dragostea par să se întrepătrundă. Îndrăgostiții pot comite ”crime,” cel care suferă din dragoste poate fi ”parte vătămată,” sau ”victimă,” iar relația de dragoste poate chiar și fi un contract. Scopul acestei prezentări, așadar, este de a selecta vocabularul juridic din sonetele shakespeariene pentru a analiza maniera în care dragostea este reprezentată în termeni legali.

15.45- 16.00 – Lector dr. Violeta Stratan – Universitatea de Vest din Timișoara - „Ministerul durerii”

Alungată de război din țara ei, Tanja Lucić, profesoară de literatură, ajunge să predea iugoslavistică – materie dedicată în trecut literaturilor slovenă, croată, bosniacă, sârbă, muntenegreană și macedoneană - la Departamentul de slavistică al Universității din Amsterdam. Asemenea studenților ei, compatrioți din fosta Iugoslavie ajunși în Olanda tot din fuga de război, Tanja resimte acut durerea provocată statutul de exilat și de pierderile asociate acestuia. În cele două semestre în care este invitată să le predea *servo-kroatisch* ea încearcă să găsească o terapie potrivită, atât pentru propria-i traumă cât și pentru cea a studenților săi. Așa începe jocul extra-curricular de-a „iugo-nostalgia” – un soi de inventariere a amintirilor despre viața petrecută în țara de acum inexistentă - în încercarea de găsi punctul comun, spațiul și timpul apt să ofere o „convalescență” cu șanse de vindecare pentru toți. La jumătatea jocului, regulile se schimbă și Tanja se vede obligată să parcurgă programa universitară: le propune, așadar, studenților săi o trecere în revistă a unui secol de literatură iugoslavă, menit să le facă acestora cunoștință cu familia lor literară. Asemănările dintre eroii autorilor aleși se repetă cu o tenacitate uluitoare, relevând „gena” comună a strămoșilor lor literari. Și tema operelor alese pare să fie aceeași: reîntoarcerea... acasă. Un „acasă” care însă nu mai există.

15.45 – 16.00 – Conf.dr. Simona Catrinel Avarvarei - Universitatea „Ion Ionescu de la Brad” Iași, Lector dr. Nicoleta Rodica Dominte – Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” Iași - „Metamorfoze literare și rănilor sângerânde ale lumii”

Nu de puține ori îi va fi fost dat literaturii și creatorilor ei să (își) descopere noi arheologii de miez și sensibilitate. În imaginarul pretoriu al ultimelor luni, cuvinte, cărți sfârșesc prin a le fi gândite alte rosturi și rostiri, atent articulate în contextul actual al unei epoci febril angajate în căutarea nuanțelor, în timp ce scriitorii lor sunt condamnați a fi (cu totul) izgoniți din ungherele memoriei și aulele universităților. Speța a cărei poveste ne dorim să o țesem este a mării scriitoare nord-americane Flannery O'Connor, ale cărei *păcate rasiste* din perioada de tinerețe au maculat întreaga receptare a operei sale, metamorfozând hidra urii în condamnare definitivă. Va putea, oare, literatura, face apel (la conștiință și nemurire)?

16.00 – 16.15 – Conf.dr. Andreea Elena Matic – Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați - „Aspecte juridice și psihologice în romanul polițist nord european”

Romanul polițist scandinav (nord european) a cunoscut o dezvoltare deosebită în ultimii ani și se distinge de restul literaturii polițiste mai ales prin modalitatea de abordare și analiza a intrigii. În lucrarea de față îmi propun să analizez atât legislația aplicabilă anchetelor polițiste cât și profilul psihologic al infractorilor, victimelor și anchetatorilor. Specifică acestor romane este abordarea realistă a problemelor sociale care conduc la săvârșirea de infracțiuni grave, descrierea și explicarea acestora, a relației cauzale dintre abuzul și/sau neglijența din copilărie care este sursa unor traume majore și comportamentul antisocial ulterior. Totodată, în majoritatea situațiilor sunt descrise și deosebirile dintre vidul legislativ anterior în materie și măsurile actuale de protecție a copiilor de abuzuri.

Pe de alta parte, majoritatea autorilor au ales să abordeze romanul polițist sub forma seriilor în care unul sau mai mulți anchetatori (polițiști, avocați, detectivi sau jurnaliști) iar cititorul ajunge, pe măsură ce evoluează poveștile, să cunoască și să înțeleagă mecanismele psihologice ale acestora, modul de viață în statele respective, problemele profesionale și personale cu care se confruntă respectivele persoane.

16.15 – 16.30 - Corina Oana Mazilu, Conf.dr. Oana Maria Mărculescu-Michinici - Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” - „Pseudo-Kυνηγετικός”

Viața fiecăruia dintre noi este o poveste care așteaptă să fie scrisă. O poveste despre bine, despre rău, despre cum orice lucru în care credem poate deveni o imagine a adevărului. Dar este oare adevărul-adevărat? Sau doar o plămuire de idei, vise și călătorii? Prin romanul *“Poartă-ți plugul peste oasele morților”* (Olga Tokarczuk) suntem transpuși într-o astfel de poveste, în care astrogramele ne învață legea cerului, diferită de lumea lui Urizen², unde domnește o lege a conștiinței morale. Dacă tot există o ordine a nașterii, de ce nu ar exista și una a morții - am fi tentați să ne întrebăm. Poveștile ajung să nu se mai termine cu acel bine care învinge răul, ci cu o cunoaștere a extazului nostru lăuntric, prin care aflăm data în care va avea loc divorțul nostru metafizic de lumea înconjurătoare. Totul este trecător, iar ceea ce contează este modul cum alegem să ne trăim viața și cum lumea va ajunge să își amintească de noi. Astfel, totul se rezumă la ce alegem să fim, fie purtători ai dreptății, spirite justițiare ale unei lumi deja pierdute, fie cuprinși de setea lucrurilor efemere, precum banii, prestigiul și lipsa de scrupule. Sau să fim cei care spun povești, observatori ai vieții și ai morții, asupra modului cum se înfăptuiește dreptatea naturală, fundamentală. Timpul din poveste devine una din acele forme de existență a materiei în mișcare, exprimând succesiunea și simultaneitatea proceselor realității, deținând un sens unic, fiindu-i imprimate virtuți creatoare, care, pe drum, se destramă de implacabilul destin. Romanul ne întoarce într-un timp în care dreptatea se înfăptuiește sub oblăduirea comunității animalelor, omul devenind cel care poartă misiunea răzbunării lor. Decorul poeziei lui William Blake (apreciat pe drept cuvânt *“promotorul conceptului de mântuire prin cultură”*), ne deschide o lume familiară, în care noi, cititorii, devenim personajele care caută să elucideze mistere și să dezarmeze apologia crimei...

16.30 – 16.45 – auditor de justiție Daniela Stanciu –Institutul Național al Magistraturii- „Procesul Soldaților de zinc: scurtă radiografie judiciară”

În 1992, două plângeri privind încălcarea onoarei și a demnității sunt formulate pe rolul Tribunalului Popular al Raionului Central din Minsk. Pârâtă este scriitoarea Svetlana Aleksievici, autoarea cărții *Soldații de zinc*. Reclamanții nu se prezintă la debateri, astfel încât acțiunea lor rămâne fără rezultat. Jumătate de an mai târziu însă procesul se reia, de această dată cu alți doi reclamanți. Prin hotărârea Tribunalului acțiunea este admisă în parte, instanța statuând că anumite fragmente din carte lezează onoarea și demnitatea unuia dintre reclamanți, Taras Mihailovici Kețmur. Pârâta este obligată să îi plătească acestuia 1320 de ruble cu titlu de cheltuieli judiciare.

Destructurând mitul sovietic al soldatului internaționalist, Svetlana Aleksievici conturează în *Soldații de zinc* un chip înspăimântător al războiului din Afghanistan (1979-1989), război care, dincolo de retorica oficială, a adus cu sine distrugerii uriașe și a marcat în mod tragic destinele supraviețuitorilor. Cartea reprezintă în fapt un mănunchi de mărturii ale unor soldați, ofițeri,

² În mitologia lui William Blake, *Urizen* este întruchiparea rațiunii și legii convenționale. Acesta devine reprezentarea abstractizării și, implicit, o abstractizare a sinelui uman, o primă entitate. Se crede sfânt și se gândește la stabilirea diferitelor păcate într-o carte de aramă care servește ca o combinație atât pentru diferitele legi, precum cele descoperite de Newton, cele oferite lui Moise, cât și pentru conceptul general numit deism, care forțează uniformitatea omenirii.

asistente medicale precum și mame ale celor căzuți pe front, ale căror nume au fost schimbate. Parte dintre aceștia aveau să devină mai târziu acuzatori.

Prezentarea noastră urmărește evoluția procesului desfășurat pe rolul Tribunalului Popular al Raionului Central din Minsk, antamând implicațiile juridice ale creației literare documentare și încercând a răspunde totodată curioaselor întrebări ilustrând obiectul expertizei literare independente efectuate în cauză.

16.45 – 17.00 – Asist.dr. Vlad Vieriu- Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” Iași - „Frumusețea dreptului natural în lumina Ecclesiastului. File de sapiență ancestrală.”

De la primele lecturi mi-a plăcut să privesc cele 66 de scrieri ale Scripturii ca pe veritabile opere literare și să le descopăr autorii cunoscându-le opera. Am sacrificat adesea dogma inspirației divine ce-mi era impusă în favoarea artei literare care dă o greutate aparte acestor scrieri. Iar în unele cazuri am descoperit valoarea literară a cărților Sfintei Scripturi dublată de o excepțională valență științifică sau filosofică, ceea ce mi-a atras în mod deosebit atenția în sensul inerentelor conexiuni de sorginte jusnaturalistă. Ecclesiastul, enigmatică scriere vetero-testamentară datând din perioada precreștină (450-200 BC), depozitează generoase resurse de reflecție și un irezistibil impuls spre cuprinderea organică a cosmosului întemeiat pe legități complexe și raționale, chiar dacă uneori neînțelese.

17.00 – 17.15 – jurist Andreea Iuliana Prisacariu – „Amprenta grea a prejudecăților”

„Este mai ușor să dezintegrezi un atom decât o prejudecată” spunea Albert Einstein acum mai bine de un secol și nimic nu e mai actual. Într-o continuă transformare, uneori mai lentă, alteori extrem de rapidă, societatea a purtat mereu cu ea povara prejudecăților; ele au impactat viața a miliarde de oameni și au schimbat cursul istoriei. Nu de puține ori, acestea au fost o mare provocare și pentru juriști. Lucrarea își propune să aducă în discuție dificultățile înfăptuirii actului justiției atunci când cei implicați sunt victime ale acestor prejudecăți, pornind de la modul în care aceasta luptă a juristului este redată magistral în romanul autoarei Harper Lee „Să ucizi o pasăre cântătoare” (publicat în 1960 și ecranizat doi ani mai târziu, sub același nume), prin intermediul personajului Atticus Finch desemnat avocat într-un caz extrem de controversat și care aduce în prim plan subiecte sensibile.

17.15 – 17.30 – drd. Alexandru Toma - Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” Iași - „Aspecte terminologice și de traducere în cultura juridică comparatistă: *droit d’auteur* versus *copyright*”

Diferența dintre cele două sisteme juridice de protecție a creațiilor intelectuale - *droit d’auteur* și *copyright* - este evidențiată prin caracteristici generale care separă cele două familii de drept, *civil law* și *common law*. Opoziția dintre cele două sisteme este întreținută și în prezent datorită unei percepții diferite a instituției juridice. În această lucrare, vom analiza, din perspectivă lingvistică, aspectele de terminologie întâlnite în *ius conventionis* cu privire la traducerea termenilor juridici „drept de autor” și „copyright”. Originea celor doi termeni ne demonstrează faptul că cele două sisteme de drept au avut concepții diferite cu privire la protecția operelor literare și artistice. Pornind de la diferența lingvistică, vom observa în ce măsură terminologia conduce la schimbări ale sensurilor instituțiilor juridice supuse analizei.

17.30-17.45 - CS II dr. Tudor Avriganu - Institutul de Cercetări Juridice „Andrei Rădulescu” al Academiei Române din București, Conf.dr. Marius Bălan - Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” Iași - „E important pentru stat ca un supus rău să fie rapid eliminat”. Statul modern, deriva totalitară și obiecția de conștiință în *Fidelio*

Compusă într-una dintre cele mai agitate perioade ale istoriei moderne europene, singura operă a lui Ludwig van Beethoven (1770-1831) era interpretată în premieră la Viena pe 20 noiembrie 1805, la nici o săptămână de la momentul în care Napoleon intrase victorios în capitala Austriei și își stabilise cartierul general la palatul Schönbrunn; modificări ulterioare au condus la o a doua, și apoi a treia versiune (definitivă) a operei care avea să-și întâlnească publicul pentru prima dată pe 24 mai 1814, la o lună și jumătate după abdicarea lui Napoleon ca împărat al francezilor, în același oraș, cel care avea să devină din septembrie locul Congresului menit a stabili ordinea politico-juridică a Europei pentru încă o sută de ani. Deși accentele subversive ale operei au fost sesizate destul de repede, lipsește încă, din câte se pare, o analiză cuprinzătoare care să evidențieze în mod sistematic felul în care Beethoven și cei trei autori ai libretului în diferitele faze ale evoluției acestuia au reușit împreună să plaseze drama individuală a personajelor într-un context care redă cu o claritate greu de egalat atât mecanismul derivei totalitare a statului modern, cât și justificările discursive ale acestei derive, cu tot cu puterea lor de seducție. Pornind de la textul definitiv al libretului, analiza noastră își propune înțelegerea aprofundată a câtorva fragmente ale textului din dubla perspectivă a teoriei statului și a filosofiei dreptului, analiză în urma căreia s-ar putea conchide că Ludwig van Beethoven ar putea fi considerat și un veritabil precursor al lui George Orwell.

17.45 – 18.00 – Lector dr.Codrin Macovei - Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” Iași - „Patologiile lecturilor proceselor lui Galileo Galilei”

Citesc de curând un articol publicat on-line despre amplele compromisuri morale pe care un important autor român le-a făcut odată cu instaurarea regimului comunist pentru a-și asigura confortul personal³. Un comentariu îmi atrage atenția: „Am citit aproape tot ce a scris [...] , am predat opera lui dascăl fiind, nu contest ce se spune despre el pentru că nu cunosc dar cred că atunci când vorbim despre un scriitor din acest punct de vedere este preferabil să fim preocupați de operă și nu de omul care a fost. Cine nu a greșit în viața lui, să arunce piatra. Toți au greșit și greșesc ca oameni. Important este ce lasă valoric în urma lor, chiar și autorul articolului”. Dacă ar fi urmat această logică, cred că Octavian Paler nu ar fi scris „Apărarea lui Galilei”. Dar mai este astăzi necesară înțelegerea poziției morale a lui Galileo Galilei? Unele dintre procesele sale par să se fi sfârșit prin epuizarea căilor extraordinare de atac (în secolul al-XIX-lea.), altele continuă în spațiu extraterestru unde NASA este încă suspicioasă față de unele teorii ale lui Galileo. Sper să descoperim împreună în ce măsură revizitarea acestora ar putea fi interesantă pentru jurist.

³ Disponibil aici: <https://www.stelian-tanase.ro/un-episod-cu-sadoveanu/?fbclid=IwAR1FLib2fKRYfXFa6iLSGBhWAei5k5w4I74erADyOOvttIO7NOACxyd8xBU>